Cultural

La Patum, una tradició arrelada i en evolució

25/06/2010

La Patum, una tradició arrelada i en evolució

25/06/2010

Resum:
"No sempre tradició és sinònim d'antigor, de coses passades que ben poc tenen a veure amb la realitat actual. I no sempre podem trobar tradicions tant actives, participatives i emblemàtiques com la que significa La Patum de Berga". Així comença aquest article publicat a la revista TORNAVEU núm 13, que ve a ser una reflexió en veu alta sobre una de els tradicions més arrelades al nostre país.

Sobta que una tradició que ha anat evolucionant en el temps (potser això l'ha salvada i li ha donat una certa pàtina d'actualitat), que remunta cap allà l'any 1320 i que es troba plenament documentada a partir del 1620, hagi estat capaç de mantenir-se, de ser interioritzada pel poble que la celebra, i representi l'essència més popular i simbòlica de Berga i de la seva comarca. Quantes tradicions s'han perdut pel camí! Què ha fet que la Patum hagi no sols sobreviscut, sinó que s'hagi consolidat com a manera concreta de sentir, de fer i de manifestar de tot un poble fins a arribar a ésser reconeguda internacionalment com a Obra Mestra del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat. Quin recorregut tant llarg i exitòs!

Tanmateix, sí que en podem donar algunes pistes, que al meu entendre ha possibilitat que això succeís.

La Patum és una manera de combinar la tradició i la modernitat. Ha estat periòdicament en evolució, ha anat incorporant aspectes, balls i especialment músiques, malgrat que inicialment sempre costaven d'acceptar. Només cal recordar que quan ballen Les maces a la Patum de Lluïment (dijous i diumenge de Corpus) encara se senten xiulets de protesta perquè es balla amb música. Aquest darrer aspecte va ser incorporat a començaments dels anys seixanta del segle passat.

Fa possible una participació activa, especialment en aquelles comparses que tenen música, tot acompanyant-les i fonent-se en un únic cos. Tot fomentant la cohesió social. Possibilita també l'actitud més passiva, d'espectador, però no s'arriba a convertir en un espectacle aliè. La Patum se sent tant al bell mig de la plaça, com a la 'brana' dels pagesos, com a les escales de l'església de Sant Pere. És una manifestació complexa, que va incorporant elements i signes diversos, en les entrades i les sortides dels comparses, en els silencis i les disbauxes, en el picar de mans dels nans ('nanos') nous...

L'any 2001 es constituí el Patronat de la Patum, com a iniciativa per a fer-ne més plurals i participatives la gestió i la simbologia. Cal tenir present que, a banda de l'alcalde i els regidors de festes i de cultura, tots els grups municipals tenen representació, així com també diversos caps de colla de comparses i persones a títol individual (patumaires d'honor). També ha estat capaç d'incorporar tot el món infantil, creant-ne una d'idèntica, però per als més petits. Iniciativa que sorgí fora de la plaça de Sant Pere per part de Joan Rafart, cap allà els anys cinquanta i que, atesos l'èxit i el ressò, va anar prenent forma fins a convertir-se en el que avui dia coneixem com a Patum infantil.

Ara bé, no tot són flors i violes. Al meu entendre existeixen tota una sèrie de problemes i d'aspectes que poden fer 'morir d'èxit' la Patum, perquè des de fa poc més de trenta anys ha patit una progressiva massificació, que fa impossible per a molta gent de poder-hi participar activament i converteix el que abans era un fruir, un compartir, un participar... en un autèntic perill d'allau, de massificació. Avui dia és impensable que un nen de set anys o bé un avi pugui participar als Plens. Els anys cinquanta i començaments dels seixanta era del tot possible.

Malgrat tot, no tothom entén la Patum i la viu de la mateixa manera. Manta vegades es confon en una simple gresca i xerinola que ranegen en l'incivisme. No voldria semblar negatiu ni pessimista. Crec que molt possiblement passem una 'grip' de popularitat i que el temps anirà posant les coses a lloc. Mentrestant ens queda l'esperança de poder gaudir d'alguna Patum extraordinària amb motiu d'algun aniversari important, ja sigui de la ciutat, com de la Verge de Queralt.

Etiquetes: cultura popular i tradicional, fires i festes, La Patum

URL d'origen: https://xarxanet.org/cultural/noticies/la-patum-una-tradicio-arrelada-i-en-evolucio